

La
Patum

Ciutat de Berga · Corpus de 2023

LA PATUM

CORPUS
— DE —
2023

CIUTAT DE BERGA

Edita //

- ▶ **Ajuntament de Berga i Consell Municipal de La Patum**

Portada //

- ▶ **Cartell premiat en el 47è Concurs de Cartells de La Patum de Berga 2023, original amb el lema MOVIMENT I MÀGIA, d'Albert Sant i Fernàndez**
- ▶ **Accèssit del 47è Concurs de Cartells de La Patum de Berga 2023, original amb el lema CINC COPS DE MANS, de Xènia Martínez i Adiem**
- ▶ **Cartell premiat en el 32è Concurs de Dibuix Infantil “La Patum vista pels nens i nenes”, original amb el lema TOTS UNITS FEM PATUM, de Bruna Díaz i Ruaix**
- ▶ **Cartell premiat en el 12è Concurs de Dibuix de La Patum de la Fundació La Llar, de Max Ramírez i Martínez**
- ▶ **Impremta // Impremta Bonet**
- ▶ **Textos // Albert Rumbo i Soler**
- ▶ **Disseny // Albert Sant i Fernàndez**
- ▶ **Pòrtic // Equip de Govern**

La PATUM Infantil
Ciutat de Berga · Corpus de 2023

Cartell premiat en el 32è Concurs de Dibuix Infantil "La Patum vista pels nens i nenes", original amb el lema TOTS UNITS FEM PATUM, de Bruna Díaz i Ruaix

APP DE LA PATUM

DISPONIBLE EN
App Store

DISPONIBLE EN
Google Play

- ▶ **L'aplicació de La Patum per a dispositius mòbils iOS i Android és una guia informativa de tots els esdeveniments, emplaçaments i continguts relacionats amb la festa**
- ▶ **Ubicació en directe: segueix en viu on es troba La Patum durant el passacarrers**
- ▶ **Recorreguts: consulta l'itinerari del passacarrers del dimecres i del dissabte de Patum**
- ▶ **Agenda: mantén-te informat de tots els esdeveniments relacionats amb la festa**
- ▶ **Avisos: rep al moment tots els avisos o incidències d'última hora**
- ▶ **Punts d'interès: descobreix i accedeix fàcilment a tots els punts d'interès de la ciutat**
- ▶ **Informació general: consulta tota la informació referent a La Patum: orígens, història, comparses, música, actes tradicionals, recomanacions, etc.**

Fundació
La Llar

La PATUM 2023

CARTELL PREMIAT EN EL 12È CONCURS DE DIBUIX DE LA PATUM DE LA FUNDACIÓ LA LLAR, DE MAX RAMÍREZ I MARTÍNEZ

CONSELL MUNICIPAL DE LA PATUM

Amb el suport de

Patrimoni
Cultural
Immaterial

FESTES DE L'ANTIGA OCTAVA DE CORPUS

**Del 3 a l'11 de juny
de 2023**

DECLARADES COM A
FESTA PATRIMONIAL
D'INTERÈS NACIONAL
PER LA GENERALITAT DE
CATALUNYA (2009) I OBRA
MESTRA DEL PATRIMONI
ORAL I IMMATERIAL DE
LA HUMANITAT PER LA
UNESCO (2005)

Índex:

- 5 ▶ **Pòrtic**
- 7 ▶ **La Patum de Berga, Obra Mestra del Patrimoni Oral i Immaterial de la Humanitat**
- 24 ▶ **Programa d'actes de La Patum 2023**
- 31 ▶ **Altres actes i exposicions**
- 35 ▶ **Títols de Patumarie 2023**
- 36 ▶ **Títols de Patumaire d'Honor 2023**
- 38 ▶ **Administradors i Administradores 2023**
- 39 ▶ **La Patum de Tothom**
- 41 ▶ **Punt Lila, Vull La Nit**
- 43 ▶ **Patumaigua**
- 46 ▶ **App de La Patum**

Patum 2023 – Pòrtic

El sol ja es pon i camines de pressa cap al carrer Major. Entre les llambordes encara hi ha clavells de colors, aixafats pel pas de la processó de la tarda. Arranques un ram de boix d'una de les dotzenes de botigues engalanades amb fullatge; et farà falta per espolsar-te les espurnes, ja que el vestit és nou. Arribes a les fonts Fondes quan les campanes toquen dos quarts. Un cop a la plaça, travesses cap a cal Ros esquivant grupets de gent i trobes els amics. La música ja comença: els Turcs i Cavallets surten de l'Ajuntament.

Per a molts berguedans i berguedanes, una escena com aquesta resulta poc familiar fins que apareixen les primeres comparses, però per als més grans, podria ser el record nostàlgic d'una Patum de dècades enrere. La Patum ha canviat, sí, al llarg dels anys, però a Berga no s'ha deixat mai de sentir el repic del Tabal, malgrat la multitud de bans i prohibicions que han amenaçat la festa un cop i un altre. No sabem si el castell reposa sobre les restes d'íbers que celebraven la sega guarnits amb vidalba; però, pels documents que s'han conservat sabem que generacions de berguedans han mantingut viva la festa almenys durant sis segles. Cadascuna hi ha deixat la seva petja per assegurar que sigui una herència digna per a la fornada següent de patumaires.

Enorgullem-nos, doncs, de tenir una festa amb arrels profundes, capaç de superar els llastres i seguir creixent cap a la claror. Alegrem-nos de veure-la arribar puntual i créixer renovada al pas dels anys. Pensem també en l'herència que volem transmetre als berguedans que ens prendran el relleu. Viuran en una societat que traspassa amb facilitat les carenes, les costeres i els canals que solien resguardar patrimoni i costums. Caldrà sobretot que els transmetem el valor d'aquest tresor de temps remots i que fem els canvis curosos que calgui amb visió de futur. Tot això és aplicable a tot el patrimoni que ens pertoca preservar: les cases i els carrers de la Berga dels avis; els espais i les espècies de l'entorn natural; la nostra llengua i les seves locucions, i la comparseria, les cançons i els passos de La Patum.

Equip de Govern

LA PATUM DE BERGA, OBRA MESTRA DEL PATRIMONI ORAL I IMMATERIAL DE LA HUMANITAT

El proper 25 de novembre es compliran 18 anys de la proclamació de La Patum com a Obra Mestra del Patrimoni Oral i Immaterial de la Humanitat per la UNESCO. Arribats a aquesta efemèride, el Consell Municipal de La Patum ha considerat oportú fer una reflexió sobre com es va viure tot el procés i el moment de la proclamació i sobre com ha evolucionat la festa durant aquestes gairebé dues dècades. Aquesta proposta serveix per posar - per primera vegada - negre sobre blanc alguns detalls del llarg procés de la candidatura fins a arribar al reconeixement internacional. Són detalls i circumstàncies "poc patumaires" i poc conegudes, però que han passat a formar part indissociable de la història de la nostra festa gran i que ens permeten, amb una certa perspectiva, valorar què va suposar l'obtenció d'aquest reconeixement.

Organització de les
Nacions Unides
per l'Educació,
la Ciència i la Cultura

Patrimoni
Cultural
Immaterial

La primera vegada que es va parlar a Berga de la possibilitat que La Patum fos reconeguda com a Patrimoni Immaterial de la Humanitat per la UNESCO va ser el 20 de gener de l'any 2001. Aquell dia, aprofitant l'acte d'inauguració de l'Arxiu Comarcal del Berguedà al Pavelló de Suècia, l'aleshores conseller de Cultura, Jordi Vilajoana i Rovira, i el director general de Patrimoni Cultural, Marc Mayer i Olivé, van proposar a Josep Maria Badia i Pons i Juli Gendrau i Farguell, alcalde i regidor de Festes de l'Ajuntament de Berga, respectivament, que La Patum pogués optar a aquest reconeixement internacional.

Els representants de la Generalitat de Catalunya van informar els membres del consistori berguedà de la primera declaració d'Obres Mestres del Patrimoni Oral i Immaterial de la Humanitat, que havia de tenir lloc aquella primavera, i els van concretar que l'Estat espanyol hi havia presentat com a candidata el Misteri d'Elx. Malgrat que el Programa d'Obres Mestres havia estat instaurat l'any 1997, el cert és que encara era força desconegut, fins al punt que el Misteri d'Elx s'hi havia presentat gairebé de rebot. La candidatura que l'Estat havia presentat l'any 2000 davant la UNESCO era la del Palmeral d'Elx, que aquell any va ser declarat Patrimoni Cultural de la Humanitat (juntament amb el Conjunt Arqueològic de l'antiga Tàrraco, les Esglésies Romàniques de la Vall de Boí, la Muralla Romana de Lugo i el Lloc Arqueològic d'Atapuerca), i el Misteri es va incloure a la candidatura com un valor afegit a aquesta. Van ser els tècnics de la UNESCO els que van copsar l'innegable valor patrimonial d'aquest tresor cultural il·licità i van proposar a l'Estat espanyol que el presentés com a candidat a Patrimoni Immaterial.

UNESCO

El director general de la Unesco, Koichiro Matura, lliura el diploma que acredita La Patum com a Obra Mestra del Patrimoni Oral i Immaterial de la Humanitat a Miguel Antonio Arias Estévez, ambaixador adjunt davant la UNESCO (foto Dolors Clotet. Arxiu Regió7).

Finalment, el Misteri d'Elx va ser declarat Obra Mestra del Patrimoni Oral i Immaterial de la Humanitat per la UNESCO el 18 de maig de 2001. Aquell any, l'organisme internacional va reconèixer 19 celebracions d'un total de 32 candidatures

Concert de música de La Patum al Festival de Teatre i Música Medieval d'Elx el 26/X/2002
(Foto Albert Rumbo).

La proposta de la Generalitat es va sotmetre a consideració dels representants dels partits polítics amb representació al consistori, dels caps de colla de La Patum i dels membres del Patronat Municipal de La Patum (ens que es va acabar formalitzant el mes de maig d'aquell mateix any), i va ser molt ben rebuda. S'iniciava aleshores un procés que no culminaria fins gairebé cinc anys més tard.

Un cop rebuda la resposta afirmativa de l'Ajuntament de Berga, la iniciativa va romandre un any letàrgica fins que, el mes de febrer de 2002, la Direcció General de Patrimoni Cultural, amb Marc Mayer al capdavant, i el Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana (CPCPTC), dirigit per Joan Vidal i Gayolà, van iniciar els contactes amb el Ministeri de Cultura per començar a treballar la candidatura berguedana. Els interlocutors del Ministeri, els quals van col·laborar des del primer moment amb la nostra candidatura, van ser Luis Lafuente Batanero, i Elisa de Cabo de la Vega, subdirector general i subdirectora adjunta de Protecció del Patrimoni Històric de la Direcció General de Belles Arts i Béns Culturals del Ministeri de Cultura.

Un dels primers esculls que La Patum va haver de superar (de fet, el més important dels contratemps que la nostra festa va afrontar durant aquest llarg procés) va ser el d'imposar-se per sobre les altres formes d'expressió cultural proposades arreu de l'Estat espanyol. En aquell moment, i mentre va haver-hi vigent el Programa d'Obres Mestres del Patrimoni Oral i Immaterial de la Humanitat (2001-2006), cada Estat membre de la UNESCO només podia presentar una candidatura de forma biennal (2001, 2003 i 2005), amb la qual cosa el Govern central havia d'escollir cada vegada una única candidata entre les diferents propostes presentades per les diferents comunitats autònomes. Malauradament, els valors culturals i patrimonials no eren pas els únics que els representants polítics tenien en compte.

De bon principi semblava clar que La Patum acomplia amb escreix els criteris marcats per la UNESCO, però, dissortadament, la política també hi tenia el seu paper. Segons aquest organisme internacional el Patrimoni Oral i Immaterial és "el conjunt de creacions basades en la tradició d'una comunitat cultural expressada per un grup o per individus i que responen reconegudament a les expectatives d'una comunitat en la mesura en què reflecteixen la seva identitat cultural i social". A partir d'aquesta definició es podien proposar com a Obres Mestres del Patrimoni Oral i Immaterial de la Humanitat tant formes d'expressió cultural popular i tradicional (llengua, literatura, música i dansa, jocs i esports, tradicions culinàries, rituals i mitologies, coneixements i usos relacionats amb l'univers, coneixements tècnics relacionats amb l'artesanía...) com espais culturals (mercats, festivals..., és a dir, llocs on les activitats culturals i populars es concentren i tenen lloc regularment).

Els criteris que les diferents candidatures havien de complir eren, bàsicament, els que segueixen:

- ▶ Demostrar el valor excepcional com a obra mestra del geni creador humà.
- ▶ Donar àmplia evidència de les seves arrels en la tradició cultural o la història cultural de la comunitat en qüestió.
- ▶ Ser un mitjà d'afirmació de la identitat cultural de les comunitats culturals de què es tracti.
- ▶ Ser una prova d'excel·lència en l'aplicació de l'habilitat i les qualitats tècniques.
- ▶ Afirmar el valor de testimoniatge únic de tradicions culturals vives.
- ▶ Estar en risc de degradació o de desaparició.

Així es va iniciar la cursa per tal que La Patum esdevingués candidata de l'Estat espanyol amb vista a la declaració del 2003. En un principi, tot semblava indicar que la pugna final es dirimiria entre La Patum de Berga i les Festes del Pilar de Saragossa, celebració, aquesta darrera, que va acabar caient de la cursa (sembla que per qüestions polítiques), en detriment de les Festes de Sant Joan de Ciutadella. Tot i que a priori semblava que aquesta darrera opció no agradava gaire al Ministeri (especialment als tècnics, que hi veien prou mancances com perquè la candidatura no reeixís), finalment, a la reunió del Consell Nacional del Patrimoni, que va tenir lloc a Toledo el 31 de maig de 2002 - divendres de Corpus -, la tradicional celebració menorquina va ser l'escollida per representar l'Estat.

L'any següent, però, tal com aventuraven els tècnics, les Festes de Ciutadella no van obtenir el reconeixement perquè no complien els preceptes bàsics que demanava la UNESCO. Aquell 2003 es van presentar un total de 56 candidatures, la meitat de les quals (28) van obtenir la declaració.

Un altre dels problemes per superar va ser la possibilitat (fervorosament defensada pels polítics del Ministeri) de presentar candidatura conjuntament amb altres celebracions que des de Madrid es veien "relativament semblants".

Aquesta possibilitat era molt llaminera perquè permetia acontentar el màxim nombre de persones, comunitats, celebracions, etc. En aquest sentit, una de les propostes que va agafar més força (i que sortosament va ser desestimada gràcies a un gran – grandios – treball fet des de Berga i des de la Conselleria de Cultura) era la que incloïa, a “l’engròs”, La Patum i les Festes del Corpus de Castella-la Manxa (candidatura que, amb la finalitat de complaure el màxim d’actors possible fins i tot es va arribar a plantejar com a “Celebracions del Corpus d’Espanya i els Països Hispans”!).

Després de no entrar com a candidata per al 2003, tot semblava indicar que La Patum seria l’escollida per a la següent convocatòria (2005), però amb el llast que suposaven tot un reguitzell de celebracions del Corpus que res tenien a veure amb la festa berguedana ni amb els seus valors culturals, històrics i patrimonials.

Malgrat que alguns veien segura la candidatura de La Patum per al 2005, el cert és que els candidats van ser molt més nombrosos que dos anys abans. El Programa d’Obres Mestres de la UNESCO s’anava afermant i coneixent, i les formes d’expressió cultural que hi volien optar cada cop eren més. Entre altres “contrincants”, abans d’esdevenir candidata la nostra festa va haver de lidiar amb manifestacions festives i culturals tan potents com el Tribunal de les Aigües de València i Múrcia; el Silbo Gomero (totes dues formes d’expressió cultural van ser incloses a la llista representativa del Patrimoni Immaterial l’any 2009); la Ruta del Tambor del Baix Aragó (inclosa el 2018); les Festes dels Cavalls del Vi de Caravaca de la Cruz (inclosa el 2020); el Corpus de Toledo (que sortosament va acabar desvinculant-se de la candidatura patumaire i que no ha estat mai reconegut), i les Festes de Sant Joan de Ciutadella (que malgrat que no van solucionar les mancances que l’havien portat a fracassar dos anys abans volia tornar a optar a la candidatura). Totes les poblacions o regions que presentaven candidatura superaven Berga en nombre d’habitants i de recursos.

Si hi havia una forma d'expressió cultural que semblava favorita, però, era el flamenc: per història, per tradició, per arrelament i perquè aquell 2005 la ministra de Cultura del Govern espanyol era Carmen Calvo Poyato, la qual havia impulsat la candidatura del flamenc els anys pretèrits des del càrrec de consellera de Cultura de la Junta d'Andalusia. I és que tal com hem comentat anteriorment no només eren tinguts en compte els valors culturals i patrimonials.

Finalment, el 18 de juny de 2004 s'escollia La Patum com a candidata de l'Estat espanyol amb vista al 2005, i en una argúcia digna del més hàbil prestidigitador l'Estat aconseguia "colar" el flamenc per formar part d'una candidatura internacional presentada per Espanya, el Marroc, Tunísia i Algèria, sota la denominació "El Flamenc i la Música Andalusina" (aquesta candidatura no va obtenir el reconeixement internacional aquell any, tot i que el flamenc va aconseguir ser inclòs a la llista representativa del Patrimoni Immateral l'any 2010).

Aquell dia, superat l'important obstacle de ser escollida candidata de l'Estat espanyol, La Patum iniciava el darrer periple per tal d'esdevenir Patrimoni de la Humanitat. Aquesta darrera etapa va estar marcada per la confecció del dossier final, la valoració del qual havia de permetre - o no - aquest reconeixement. Ja abans, però sobretot durant aquesta darrera etapa, cal destacar el paper que va tenir en la candidatura berguedana Carme Polo i Vives, periodista especialitzada en gestió cultural que havia treballat a la UNESCO i havia participat en la candidatura de les Esglésies Romàniques de la Vall de Boí. Gran coneixedora de la UNESCO i del seu funcionament, la seva col·laboració va permetre de marcar les directrius correctes del projecte i estalviar actuacions que en un principi semblava que s'havien de fer i que al final no van ser necessàries. Això es devia al fet que en tot moment ella sabia què calia fer i interpretava les directrius de la UNESCO amb una clarividència excepcional. També cal remarcar l'excel·lent tasca duta a terme per Jan Grau i Martí, tècnic del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana (CPCPTC) i Anna Busom i Arruebo, tècnica de la Direcció General de Patrimoni Cultural.

En l'àmbit local cal remarcar la feina duta a terme per tots aquells que durant els anys que va durar la gestació de la candidatura van treballar a l'Ajuntament. L'elaboració del dossier va ser llarga i complexa, i va ser necessari comptar amb la col·laboració continuada de pràcticament totes les àrees del consistori (alcaldia, protocol, premsa, secretaria, turisme, serveis econòmics, serveis tècnics, serveis socials...); sense l'aportació de tots i cadascun dels treballadors d'aquestes àrees el resultat no hagués sigut tan reeixit. En aquest sentit cal recordar que el dossier de La Patum va rebre una felicitació de la UNESCO perquè va ser l'únic de totes les candidatures d'aquell 2005 en el qual no es va detectar cap error de fons ni de forma, definit per l'organisme internacional com un "dossier impecable". Cal tenir present que han estat diversos els casos de candidatures que ho tenien tot de cara per obtenir el reconeixement i que informes negatius sobre la preparació van fer que no prosperessin (va ser el cas, per exemple, del Conjunt Arqueològic de Tàrraco, declarat Patrimoni Cultural l'any 2000 després d'haver-se'n ajornat la presentació els anys 1998 i 1999 per informes negatius).

Tres elements clau també van ser el Patronat Municipal de La Patum, creat recentment - i que en aquell moment era un organisme autònom local -, ens que va entomar el repte amb força i il·lusió i va esdevenir garant de la tradició (element indispensable segons la UNESCO per obtenir el reconeixement).

La Patum infantil fou un dels elements considerats clau pel jurat per assegurar la transmissió de la festa (Foto Luigi. Arxiu Patronat Municipal de La Patum).

També va ser important La Patum infantil, transmissora dels coneixements i nexa d'unió entre passat i futur, i la tan reclamada unitat dels polítics municipals, ja que tots els representants del consistori, durant els anys de gestació de la candidatura, tant els que van tenir responsabilitats de govern com els que no en van tenir, van treballar en la mateixa direcció i van posar-hi el granet de sorra per arribar a bon port. En aquest sentit cal recordar que després de les eleccions municipals del 2003 es va produir un canvi en l'equip de govern, en què va passar a ser alcalde Ramon Camps i Roca i regidor de Festes, Andreu Escobet i Gendrau. Curiosament, durant els anys que va durar la gestació de la candidatura també es van produir canvis de color polític al Govern de la Generalitat de Catalunya i al Govern de l'Estat espanyol. Sortosament, per la bona gestió de la candidatura, els tècnics es van mantenir.

En el dossier final que es va presentar es va fer una atenció especial al pla d'acció de la festa durant els anys següents i a la justificació, apartat en què s'exposaven els elements que feien de la celebració una manifestació mereixedora d'obtenir el reconeixement com a Patrimoni de la Humanitat.

Així, doncs, es va incidir molt en el fet que La Patum és l'única celebració conservada arreu del món derivada de les antigues representacions que desfilaven a les processons del Corpus medieval i que van acabar conformant les Bullícies del Santíssim Sagrament.

Aquest fet la converteix en singular, única i original. Això significa que enlloc més es pot trobar una festa amb les mateixes característiques que la nostra festa màxima. No és que La Patum sigui millor ni pitjor que cap altra celebració, sinó que simplement que és diferent, única i incomparable.

També es va remarcar el fet que a través de La Patum la ciutat de Berga ha mantingut tots aquests elements tradicionals des de molt antic i que la celebració ha tingut la capacitat d'adaptar-se gradualment al pas del temps, i s'ha modernitzant i actualitzat mentre que ha mantingut l'essència de la qual fou dotada en els orígens.

Evidentment, són molts i molt diversos els trets remarcables d'una celebració amb més de sis-cents anys d'història com és La Patum, més si tenim en compte que la festa per ella mateixa ja és un fet remarcable i excepcional, però es va procurar incidir en aquells més originals i notables, i es va parar una atenció especial en els que es detallen a continuació:

I. Antiguitat de la festa i els seus elements

II. Continuïtat de la tradició

III. Elements únics i singulars

El marc natural

El factor humà de la participació

La Guita

Els Plens

El Tirabol

IV. La concepció festiva mantinguda al llarg dels segles

El factor humà de la participació fou un altre element clau de la declaració (Foto Luigi. Arxiu Patronat Municipal de La Patum).

Les Maces i la Guita Grossa a Granollers durant el Gran Desfile del Fuego de 1957. Al dossier de la UNESCO es va remarcar tan la Guita com el manteniment del marc natural de la celebració (Col·lecció Albert Rumbo).

Salt de Plens a la primera meitat de la dècada de 1950, quan els Gegants encara no es reservaven. Els Plens foren un altre element destacat al dossier (Arxiu Luigi).

El resultat final va arribar el 25 de novembre de 2005. Aquell dia, un jurat internacional reunit a la seu de la UNESCO, a París, feia pública la llista de formes d'expressió cultural que esdevenien Obra Mestra del Patrimoni Oral i Immaterial de la Humanitat, i entre les 43 escollides (de 64 presentades) hi figurava La Patum de Berga.

Aquesta resolució suposava per a la nostra festa un element més per mantenir-ne l'essència, ja que la mateixa UNESCO esdevenia protectora directa d'aquesta forma d'expressió cultural per tal que la celebració mantingués al màxim la seva forma i concepció i no es desvirtués.

Amb aquesta declaració es tancava el Programa d'Obres Mestres del Patrimoni Oral i Immaterial de la Humanitat. Al llarg de tres proclamacions van arribar a ser valorades pel jurat un total de 152 formes d'expressió cultural, i 90 van obtenir-ne el reconeixement. Les xifres sempre són fredes, però també acostumen a ser contundents. D'aquestes 90 celebracions i espais culturals reconeguts arreu del món - 14 es troben a l'Àfrica; 8, als estats àrabs; 30, a la zona de l'Àsia-Pacífic; 17, a la zona de l'Amèrica llatina-Carib, i 21, a Europa. D'aquestes 21 del nostre continent, només dues van ser presentades per l'Estat espanyol: el Misteri d'Elx i La Patum de Berga, única forma d'expressió cultural catalana reconeguda per la UNESCO com a Obra Mestra del Patrimoni Oral i Immaterial de la Humanitat.

Mongolia, China

59 El Urthn diai – Cantos Largos Tradicionales de los Mongoles (2005)

Marruecos

60 El Espacio Cultural de la Plaza Jemaa el-Fna (2001)
61 El Moussem de Tan-Tan (2005)

Mozambique

62 El Chopi Timbila (2005)

Nicaragua

63 El Güegüense (2005)

Nigeria

64 El Sistema de Adivinación Ifá (2005)

Palestina

65 La Hikaye Palestina (2005)

Perú

66 El Arte textil de Tiquile (2005)

Filipinas

67 El Hudhud, Relatos Cantados de los Ifugao (2001)
68 La Epopeya Darangen de los Maranao del Lago Lanao (2005)

República de Corea

69 El Rito Real Ancestral del Santuario de Jongmyo y su Música (2001)
70 Los Cantos Épicos Pansori (2003)
71 El Festival Danaje de Gangneung (2005)

Rumania

72 El Ritual del Căluș (2005)

Federación de Rusia

73 El Espacio Cultural y la Cultura Oral de los Semeskie (2001)
74 La Epopeya Heroica Yakuta Olonjo (2005)

Senegal, Gambia

75 El Kankurang, Rito de Iniciación Mandinga (2005)

Eslovaquia

76 La Fajara y su Música (2005)

España

77 El Misterio de Eche (2001)
78 La Pastura de Beraga (2005)

Tonga

79 Laikisia, Danzas y Discursos Cantados de Tonga (2003)

Turquía

80 El Arte de los Meddah, Narradores Públicos (2003)
81 El Sema, Ceremonia mevlevi (2005)

Uganda

82 La Fabricación de Tejidos de Cortesa en Uganda (2005)

Uzbekistán

83 El Espacio Cultural del Distrito Boysun (2001)

84 La Música Shashmaqom (2003)

Vanuatu

85 Los Dibujos en la Arena de Vanuatu (2003)

Viet Nam

86 El Nhã Nhạc, Música de la Corte Vietnamita (2003)
87 El Espacio de la Cultura de los Gongg (2005)

Yemen

88 El Canto de Sana'a (2003)

Zambia

89 La Masarada Makishi (2005)

Zimbabue

90 La Danza Mbende Jerusarema (2005)

Mapa amb la situació de les 90 Obres Mestres del Patrimoni Oral i Immaterial de la Humanitat (extret del llibre Obras Maestras del Patrimonio Oral e Inmaterial de la Humanidad: Proclamaciones 2001, 2003 y 2005).

Lista de Obras Maestras

Albania

- 1 La Isopifanía Popular Albanesa (2005)

Argelia

- 2 El Ahelli del Gurara (2005)

Armenia

- 3 El Duduk y su Música (2005)

Azerbaiyán

- 4 El Mujham Azerbaiyano (2003)

Bangladesh

- 5 Los Cantos de los Baul (2005)

Bélgica

- 6 El Carnaval de Binche (2003)

Bélgica, Francia

- 7 Cigarriles y Dragones, Procesionales de Bélgica y Francia (2005)

Belize, Guatemala, Honduras, Nicaragua

- 8 La Lengua, la Danza y la Música de los Garifunas (2001)

Benin, Nigeria, Togo

- 9 El Patrimonio Oral Gelede (2001)

Bhután

- 10 La Danza de Máscaras de los Tambores de Dramete (2005)

Bolivia

- 11 El Carnaval de Oruro (2001)
- 12 La Cocomisión Andina de los Kallawayas (2003)

Brasil

- 13 Las Expresiones Orales y Gráficas de los Wajapi (2003)
- 14 La Samba de Roda de Recôncavo de Bahía (2005)

Bulgaria

- 15 Las Babi de Bistritsa – Polifonía, Danzas y Prácticas Rituales Arcáicas de la Región de Shopluk (2005)

Camboya

- 16 El Ballet Real de Camboya (2003)
- 17 El Shek Thom, Teatro de Sombras Jémer (2005)

República Centroafricana

- 18 Los Cantos Polifónicos de los Pigmeos Aka de Centroafrica (2003)

China

- 19 La Ópera Kun Qu (2001)
- 20 El Guanyin y su Música (2003)
- 21 El Mujham Uyghur del Xinjiang (2005)

Colombia

- 22 El Carnaval de Barranquilla (2003)
- 23 El Espacio Cultural de Palenque de San Basilio (2005)

Costa Rica

- 24 La Tradición del Boyero y las Carretas de Costa Rica (2005)

Côte d'Ivoire

- 25 El Gofe de Afounghat, la Música de las Trompas Traveseras de la Comunidad Tagbara (2001)

Cuba

- 26 La Tumba Francesa (2003)

República Checa

- 27 Slovicko Verbušk, la Danza de los Reclutas (2005)

República Dominicana

- 28 El Espacio Cultural de la Cofradía del Espíritu Santo de los Congos de Villa Mella (2001)
- 29 La Tradición del Teatro Bailado Cocolo (2005)

Ecuador, Perú

- 30 El Patrimonio Oral y las Manifestaciones Culturales del Pueblo Zapara (2001)

Egipto

- 31 La Epopeya Al-Sirah al-Hilaliyyah (2003)

Estonia

- 32 El Espacio Cultural de Kihnu (2003)

Georgia

- 33 El Canto Polifónico Georgiano (2001)

Guatemala

- 34 La Tradición del Teatro Bailado Rabinal Ach' (2005)

Guinea

- 35 El Espacio Cultural del Sossio Bala (2001)

India

- 36 El Teatro Sánscrito Kutiyattam (2001)
- 37 La Tradición del Carto-Védico (2003)
- 38 Ramliá: Representación Tradicional del Ramayana (2005)

Indonesia

- 39 El Teatro de Marionetas Wayang (2003)
- 40 El Kris indonesio (2005)

Irak

- 41 El Mujham Inaqi (2003)

Italia

- 42 El Teatro de Marionetas Siciliano Opera dei Puppri (2001)
- 43 El Canto A Tenore, un Canto Pastoral Sardo (2005)

Jamaica

- 44 Las Tradiciones de los Cimarrones de Moore Town (2003)

Japón

- 45 El Teatro Nigaku Theatre (2001)
- 46 El Teatro de marionetas Ningyo Johari Bunraku (2003)
- 47 El Teatro Kabuki (2005)

Jordania

- 48 El Espacio Cultural de los Bedu de Petra y Uadi Rum (2005)

Kyrgyzstan

- 49 El Arte de los Akyin, Narradores Épico-Kirguises (2003)

Estonia, Letonia y Lituania

- 50 Las Celebraciones de los Cantos y Danzas Bálticos (2003)

Lituania (Letonia)

- 51 La Creación y el Simbolismo de las Cruces (2001)

Madagascar

- 52 El Trabajo de la Madera de los Zafimaniry (2003)

Malawi

- 53 El Vimbuzo, Danza de la Curación (2005)

Malawi, Mozambique, Zambia

- 54 El Gule Wamkulu (2005)

Malasia

- 55 El Teatro Mak Yong (2005)

Mali

- 56 El Espacio Cultural del Yaaral y del Degil (2005)

México

- 57 Las Festividades Indígenas Dedicadas a los Muertos (2003)

Mongolia

- 58 La Música Tradicional del Morin Khuur (2003)

Años

● 2001

● 2003

● 2005

L'any 2006 va entrar en vigor la Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial, i el 4 de novembre de 2008, a la reunió de la UNESCO celebrada a Istanbul, es va crear la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat, a la qual van integrar-se automàticament les 90 Obres Mestres del Patrimoni Oral i Immaterial de la Humanitat.

D'aleshores ençà, La Patum ha anat avançant; s'ha anat perpetuant i s'ha anat adaptant als nous temps que li van tocant de viure, talment com ha anat fent els darrers sis segles. Divuit anys potser encara són pocs per valorar què ha suposat la declaració com a Patrimoni de la Humanitat, sobretot perquè les expectatives no eren (ni són) iguals per a tothom. Però per posar damunt la taula alguns elements que han fet vessar rius de tinta podem afirmar que el cert és que continuem sense tenir cap gran equipament com a casa (i museu) de La Patum; que el Patronat Municipal de La Patum ha acabat esdevenint un simple òrgan de participació sectorial; que els darrers anys hi ha hagut un important creixement de visitants, però que també n'hi havia hagut abans de la declaració com a Patrimoni, etc.

El reconeixement internacional no ha aportat diners per a la festa, però això ja ho sabíem de bon principi. Ara bé, aquesta declaració va aconseguir posar una petita localitat com és la nostra al mapa mundial, i això, no ens ho traurà mai ningú.

A partir d'aquí, cal que tots plegats continuem treballant per allò que considerem essencial per a la nostra festa màxima, tenint sempre present, però, que per a berguedans i patumaires només ens queda una feina essencial després de l'obtenció del reconeixement: la feina més bàsica i essencial; l'única que resulta imprescindible. I és que, any rere any, repetim el miracle anual de La Patum, aquell que ens entronca directament amb els nostres avantpassats i esdevé punt de contacte amb els nostres descendents.

Interpretació del Ball de l'Àliga per tal de donar a conèixer a la població la resolució de la UNESCO (Foto Luigi. Arxiu Comarcal del Berguedà).

PROGRAMA D'ACTES DE LA PATUM 2023

Dissabte, 27 de maig

11 h. Plaça de Sant Pere

Concert Fem sonar La Patum,
projecte de Música i Comunitat

“Superfilharmònics” amb l'alumnat de 3r i 4t de primària de les escoles de Berga, Avià i Cercs i la Banda de l'EMMB/Conservatori de Música dels Pirineus

Dissabte, 3 de juny

21.30 h. Plaça de Sant Pere

CONCERT DE PATUM:

XXVè Memorial Ricard Cuadra, MUTAPATUM!, amb Xavier Guitó i la Banda del Memorial Ricard Cuadra

Organitza: Memorial Ricard Cuadra i Ajuntament de Berga

Preu: 15 € amb cadira/ 10 € sense cadira. En cas de mal temps, es farà al Teatre Municipal de Berga

Diumenge, 4 de juny

17.30 h. Plaça de Viladomat

69è CONCURS NACIONAL DE COLLES SARDANISTES
amb la Cobla Pirineu

Col·labora: Colla Sardanista Cim d'Estela

20 h. Plaça de Viladomat

ELS QUATRE FUETS

Dimarts, 6 de juny

18.30 h. Plaça de Sant Pere

PATUM DE LA FUNDACIÓ LA LLAR,

50 anys acompanyant persones,

amb la Banda de l'Escola Municipal de Música de Berga

Dimecres, 7 de juny

12 h. Plaça de Sant Pere

EL TABALER I ELS QUATRE GEGANTS, al so de la Banda de l'Escola Municipal de Música de Berga, satisfaran els berguedans i berguedanes amb la tradicional PASSADA

20 h. Plaça de Sant Pere

TABAL, MACES, GUITES I GEGANTS VELLS, acompanyats per la Cobla Pirineu, sortiran de la plaça de Sant Pere i faran els salts corresponents als emplaçaments escollits per les autoritats locals. Acabaran amb els TIRABOLS a la plaça de Sant Joan i a la plaça de Sant Pere

Dijous, 8 de juny

9.30 h.

- ▶ ENEGADA DE COETS I PASSADA amb la Cobla Pirineu

10.30 h. Església parroquial de Santa Eulàlia

- ▶ MISSA MAJOR cantada per l'Orfeó Berguedà, dirigida per Narcís Mellado i acompanyada a l'orgue per M. Àngels Pons. Al final, interpretaran l'Himne del Sagrat Cor de Mn. Marià Miró

Tot seguit, a la plaça de Sant Pere,

- ▶ PATUM DE LLUÏMENT amb la Cobla Pirineu

A continuació, a la plaça de Viladomat,

- ▶ SARDANES amb la Cobla Ciutat de Girona
Col·labora: Colla Sardanista Cim d'Estela

16.30 h. Residència Nostra Senyora de Queralt

- ▶ CONCERT amb la Cobla Ciutat de Girona

18 h. Plaça de Viladomat

- ▶ SARDANES amb la Cobla Ciutat de Girona
Col·labora: Colla Sardanista Cim d'Estela

21.30 h. Plaça de Sant Pere

- ▶ PATUM COMPLETA, amb la Cobla Pirineu
Acabada La Patum, a la plaça de Viladomat,
- ▶ SARDANES amb la Cobla Ciutat de Girona

BARRAQUES DE LA PATUM

Pl. Cim d'Estela

- ▶ 18 h. La Salseta del Poble Sec
- ▶ 20.45 h. Tribade
- ▶ 23 h. Auxili
- ▶ 01.00 h. Lo Puto Cat

Divendres, 9 de juny

9 h. Espai Jove (c. Mn. Espel, 13)

- ▶ **SORTIDA I PASSADA** de les comparses de LA PATUM INFANTIL, amb la Banda de l'Escola Municipal de Música de Berga

11 h. Església Parroquial de Santa Eulàlia

- ▶ **MISSA** cantada per la Coral Queraltina
S'obsequiarà les persones assistents a la missa amb els tradicionals clavells i panellets

12 h. Plaça de Sant Pere

- ▶ **PATUM INFANTIL DE LLUÏMENT** amb la Banda de l'Escola Municipal de Música de Berga

Tot seguit, a la casa consistorial, lliurament dels PREMIS del 32è CONCURS DE DIBUIX INFANTIL

17 h. Plaça de Sant Pere

- ▶ **PATUM INFANTIL COMPLETA** amb la Banda de l'Escola Municipal de Música de Berga

BARRAQUES DE LA PATUM

Pl. Cim d'Estela

- ▶ **18.30 h.** Cafè Trio
- ▶ **21 h.** Acts of God
- ▶ **22.30 h.** Juanxo Skalari & la Rude band
- ▶ **00.30 h.** QNDA

Dissabte, 10 de juny

11 h.

- ▶ **PASSADA** amb la Cobla Ciutat de Berga

12 h. Ajuntament de Berga

- ▶ **Lliurament dels TÍTOLS DE PATUMAIRE I PATUMAIRE D'HONOR i dels PREMIS del 47è CONCURS DE CARTELLS**

12.30 h. Plaça de Sant Joan

- ▶ **SARDANES** amb la Cobla de l'Escola Municipal de Música de Berga
Col·labora: Colla Sardanista Cim d'Estela

16.45 h. Residència de Sant Bernabé

- ▶ **CONCERT** amb la Cobla Berga Jove

19.30 h. Plaça de Sant Pere

- ▶ **TABAL, MACES, GUITES I GEGANTS VELLS**, acompanyats per la Cobla Ciutat de Berga, sortiran de la plaça de Sant Pere, faran els salts corresponents a les places de la ciutat i davant dels domicilis dels administradors i administradores. Acabaran amb **TIRABOLS** a les places de Sant Joan i de Sant Pere

BARRAQUES DE LA PATUM

Pl. Cim d'Estela

- ▶ **20 h. Cactus**
- ▶ **21.45 h. Maluks**
- ▶ **23.30 h. The Tyets**
- ▶ **02.00 h. Brams**

Diumenge, 11 de juny

9.30 h.

- ▶ **ENEGADA DE COETS I PASSADA**
amb la Cobla Ciutat de Berga

10.30 h. Església parroquial de Santa Eulàlia

- ▶ **MISSA MAJOR.** Durant la celebració de l'ofici s'interpretarà la **MISSA PATUMAIRE**, dirigida per Sergi Cuenca i acompanyada a l'orgue per Anna Vila

Tot seguit, a la plaça de Sant Pere,

- ▶ **PATUM DE LLUÏMENT** amb la Cobla Ciutat de Berga

A continuació, a la plaça de Viladomat,

SARDANES amb la Cobla Berga Jove

Col·labora: Colla Sardanista Cim d'Estela

16.45 h. Berga Residencial

- ▶ **CONCERT** amb la Cobla Berga Jove

18.00 h. Plaça de Viladomat

- ▶ **SARDANES** amb la Cobla Berga Jove

Col·labora: Colla Sardanista Cim d'Estela

21.30 h. Plaça de Sant Pere

- ▶ **PATUM COMPLETA**, a càrrec de la Cobla Ciutat de Berga

Acabada La Patum, a la plaça de Viladomat,

i com a cloenda de les festes

SARDANES amb la Cobla Berga Jove

Col·labora: Colla Sardanista Cim d'Estela

Altres actes i exposicions

Diumenge, 4 de juny

11 h. Plaça de Sant Pere

- ▶ **DIADA DELS QUATRE FUETS** amb els Castellers de Berga, els Castellers de Vilafranca, els Moixiganguers d'Igualada i els Castellers de la Vila de Gràcia

MENJA'T EL BERGUEDÀ -

- ▶ **ESPAI GASTRONÒMIC DEL BERGUEDÀ**

És un espai per a la promoció del producte gastronòmic berguedà. Hi trobareu tot de productes alimentaris per fer un mossec durant les festes:

fem Patum i mengem- nos el Berguedà!

La iniciativa és una col·laboració entre l'Ajuntament de Berga i l'Agència de Desenvolupament del Berguedà i se'n podrà gaudir des del cap de setmana dels Quatre Fuets i durant tota La Patum.

Lloc: Passeig de la Indústria, Fira de Patum
(Zona de les Fonts del Vall)

- ▶ **Exposicions**

“OBRES PRESENTADES AL 47è CONCURS DE CARTELLS”

Inauguració el 21 de maig a les 20 h

Romandrà exposada fins al 18 de juny

Claustre del Convent de Sant Francesc

- ▶ **“LA PATUM DE TOTHOM”**

Inauguració el 2 de juny a les 20 h

Romandrà exposada fins al 30 de juliol

Museu Comarcal de Berga

El dijous i el diumenge es podrà seguir en directe la celebració de La Patum completa des de la pantalla gegant instal·lada a la plaça de Viladomat.

Per la seva banda, la Xarxa Audiovisual Local retransmetrà per tot Catalunya el primer i segon salt de La Patum Completa de dijous de Corpus.

Tots els actes relacionats amb La Patum es podran seguir en directe per la Televisió del Berguedà, a la Catalunya Central, i per tot el món, a través del web www.tvbergueda.cat i a la nova OTT d'streaming gratuïta, La Xarxa+.

TÍTOLS PATUMAIRES

2023

Ignasi Ballús Edo
Sergi Caldera Marín
Anna Canals Casals
Josep Canals Casals
Xavier Cano Fernández
Moisès Capdevila Fornell
Neu Claret Boixader
Xavier Coma Corominas
Ariadna Cortina Simon
Joan Giró Gutiérrez
Manel Herrerias Fuidias
Josep Jodar Lladó
David Llonch Piñeiro
Sílvia Marín Alsina
Roger Mateos Manrique
Jordi Moya Casas
Oriol Ortega Lemus
Anna Parcerisa Santandreu
Cristina Raquel Peña Barniol
Francesc Miquel Ponsa Herrera
Jennifer Prat Villalba
Raimon Pujol Mas
Gerard Remolà Farràs
Guillem Royo Magrané
Iñaki Sánchez Gómez
Juan Carlos Sánchez López
Josué Segado Besora
Gabriel Soler Zapata
David Vázquez Roca
Josep Vidal Alaball

TÍTOLS PATUMAIRES D'HONOR 2023

**Jordi Alsina López
Guillem Canal Santaeulàlia
Maria Cea Durán
Domènec Cosp Boixader
Joan Farguell Pallarès
Sergi Grané Serrano
Francesc Marco Coll
Anna Emília Puig Rodríguez
Jordi Selga Feixas
Cristian Tejerina Noguerola
Abel Travé Sánchez
Astrid Tulleuda Martínez**

ADMINISTRADORS 2023

Feixines o Capdamunt de la Vila (Fonolls)

Daniel Duran Sotomayor

Berta Medina Perarnau

Sant Pere (Esclafidors Rebutats)

Ramon Fígols Escarré

Cristina Soler Manubens

Centre o Carrer Major (Esclafidors Embotits)

Jordi Moya Casas

Judit Yuste Cabra

Raval (Ravenisses)

Jordi Parera Orriols

Elisabet Macià Espelt

Organització de les
Nacions Unides
per l'Educació,
la Ciència i la Cultura

Patrimoni
Cultural
Immaterial

Tu també fas créixer La Patum. Samarreta oficial al

PUNT LILA VULL LA NIT!

És un servei professional d'informació i acompanyament per a la prevenció i detecció de situacions de violència masclista en espais d'oci nocturn.

- ▶ La iniciativa s'inclou dins de la campanya "Vull la Nit! Festes lliures de sexisme a Berga" amb la finalitat de donar visibilitat i combatre les violències sexuals.
- ▶ Per això, s'habilitarà el Punt Lila-Vull la Nit! durant les nits de dimecres a diumenge, a la plaça de Viladomat i els dies de Barraques de La Patum, a la zona de concerts.

Horaris:

- ▶ **Dimecres, 7 de juny: de 20 a 4 h | Punt Lila Itinerant: de 20 a 4 h**
- ▶ **Dijous, 8 de juny: de 20 a 3 h | Punt Lila Barraques: de 20 a 2 h**
- ▶ **Divendres, 9 de juny: de 20 a 3 h | Punt Lila Barraques: de 20 a 2 h**
- ▶ **Dissabte, 10 de juny: de 20 a 5 h | Punt Lila Barraques: de 20 a 4 h**
- ▶ **Diumenge, 11 de juny: de 21 a 5 h**

L'aigua també vol anar a Patum

És una campanya preventiva, relacionada amb la salut, el benestar i la qualitat de la festa durant La Patum. Està orientada a reduir determinats riscos associats a la nit i al consum i a afavorir el benestar dels seus usuaris i usuàries.

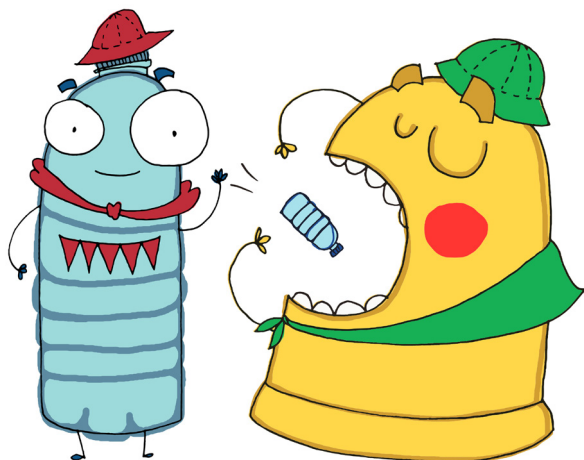
La campanya consisteix en la distribució d'aigües gratuïtament a la ciutadania durant els cinc dies de La Patum. Aquestes aigües es podran trobar a la barra de còctels sense alcohol i a les barres dels concerts de Barraques de La Patum. En paral·lel, la campanya "Recicla'm" recollirà tot el plàstic generat amb la Patumaigua per donar-li una nova vida. Per tal de fer-ho, s'habilitaran contenidors a diferents punts de la ciutat retolats amb l'eslògan de la campanya:

- Plaça de Sant Francesc
- Plaça de Viladomat
- Passeig de la Indústria
- Plaça Cim d'Estela

#Patumaigua

L'aigua també vol anar a Patum

- RESISTEIXO EL CANSAMENT
- SOC ESSENCIAL PEL TEU COS
- SI EM BUIDO EM POTS REOMPLIR
  - PORTA'M SEMPRE AMB TU
  - ET REFRESCO LA PATUM
- EM POTS BEURE A TOT ARREU
- RECICLA'M PER DONAR VIDA!
  - NO POTS VIURE SENSE MI ♥
  - PATUMAIGUA PER PATUM!

Barra de còctels sense alcohol i punts de dispensació de la Patumaigua

A les barres de còctels sense alcohol s'hi podrà trobar diferents combinats elaborats amb fruita fresca i sense sucres afegits, petits refrigeris sòlids i Patumaigua.

Horaris i emplaçaments:

Plaça de Viladomat

- Dimecres, 7 de juny de 20 a 3:30 h
- Dijous, 8 de juny de 21:30 a 3 h
- Divendres, 9 de juny de 21:30 a 2 h
- Dissabte, 10 de juny de 21 a 4 h
- Diumenge, 11 de juny de 21:30 a 3:30 h

Plaça Cim d'Estela

- Dijous, 8 de juny de 21:30 a 2 h
- Divendres, 9 de juny de 21:30 a 2 h
- Dissabte, 10 de juny de 21 a 4 h

Recorda que l'alcohol és una droga més, consumeix amb responsabilitat i beu aigua regularment.

